

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetéseknek s előfizetési pénzek küldendők.

Az appropriációs vita vége.

Az általános vitatkozás az appropriáció felett, mely a kormánynak szóló bizalmi szavazatot foglal magában, a kormány fényes győzelmével végződött, mert a képviselőház hatalmas többsége elfogadta a részletes tárgyalás alapjául a javaslatot. A mily csattanós volt az általános vita befejezése, ép oly hatalmas volt a részletes vita kezdete. Amott Darányi és Perczel miniszterek excelláltak, itt gróf Tisza István mutatta meg ismét, hogy apja fia.

Gróf Tisza István, Horánszky és gróf Apponyi beszédeit ezáfolta meg alaposan és hatalmas ütésekért mért a néppárt gerinczére. Szembes állította a tiszta valláosságot és istenfélelmet, melyben nincs felekezeti különbség, azzal a harszszal, melyet a néppárt a vallás nevében a felvilágosodás, a nemzet haladása és a haza egysége ellen folytat. Az igazi szabadelvűséggel telt magyar képviselőházban nincs tér a reakció számára, melynek gróf Tisza István végkép kiadta az utat.

Darányi Ignác Kossuth statisztikai adatait bonczolta s bebizonyította róluk, hogy azok nagyban és egészben hamisak, ott meg, a hol helyesek, Kossuth hamis következtetéseket vont le belőlük. Ezután Horánszky ellen fordult a földművelésügyi miniszter és a legalaposabban megezáfolta a nemzeti párt pénzügyminiszterének állításait, majd pedig a nemzeti párt mező-

gazdasági politikája ellen fordult. A nemzeti párt minden lehető és lehetetlen esz-közzel magának akarta megnyerni a gazdákat, ezt többször megkísérelte már, de mindig ugyanazon sikertelenséggel. A magyar gazda nagy élvezettel olvassa az ellenzéki beszédeket, mindent megtalál bennük, a mit a fényes szónoklat nyújthat, csak egyet nem, az igazságot és ezért szívesen hallgatja azokat a beszédeket, aztán halad a maga útján.

A földművelésügyi költségvetés, majdnem kizárólag a kis ember érdekében, tetemesen felemeltetett, de ezt a nemzeti párt nem akarja elismerni, valamint arról sem vett tudomást, hogy a szülők felújítására az állam 25 millió forint erejéig vállalt garanciát és egy milliót adott a fond perdu; nem vesz tudomást arról az 51 millióról, melyet az állam folyamszabályozásra ad ki, nem vesz tudomást arról az egy milliárdról, melylyel a mezőgazdaság érdekében a vasutak államosítottak. A nemzeti párt elvesztette önbizalmát és most a gazdaktól is el akarja az önbizalmat venni. Villámcsapásként hatottak a miniszter kijelentései, melyeket véget érni nem akaró tetszés jutalmazott.

Ha a költségvetési vitának vége lesz, rövid idő múlva következnek a kiegyezési javaslatok, melyek tárgyalásakor az ellenzéki beszédeknek még terjedelmesebb özőnét kell végig szenvednünk. Mily szerencse ily körülmények közt, hogy leg-

alább a kormány tetteket követ és szép beszédekre és hangzatos frázisokra nem fektet súlyt.

A kiegyezési javaslatok.

A kiegyezési javaslatok készen vannak és a magyar kormány csak arra az időpontra vár, a melyben osztrák kollégája a reichsrath elé terjeszti javaslatát, hogy aztán ő is a képviselőház elé terjessze a vonatkozó összes törvényjavaslatokat, mert a beterjesztésnek mind a két házban egyidejűleg kell történni. Hogy ez husvét előtt, vagy után lesz-e, az alárendelt fontosságú kérdés. Nagy érdeklődéssel bír az a kérdés, hogy a siker minő kilátásával kerülnek a javaslatok a két ház elé?

És itt meg kell állapítani mindenekelőtt azt, hogy még a javaslatok beterjesztése előtt két végtelen fontos kérdésben báró Bánffy miniszterelnöknek lett igaza. Az első kérdés a két állam iparának egyenjogúsítása az állami szállításoknál és a teljes kölcsönösség e téren. Ezt a kérdést, mihelyest vitás lett, a fejlődésben levő magyar ipar javára kellett eldönteni és mint a következmény mutatja, az erre vonatkozó osztrák követelést el kellett ejteni.

A második, sokkal fontosabb kérdés a „junktum”-re vonatkozik, melyet legelőször gróf Apponyi követelt a magyar képviselőházban és melyet később gróf Badeni condicio sine qua non-képpen állított fel. Gróf Apponyinak akkor azt felelte br. Bánffy, hogy a kiegyezési javaslatok és a kvóta elintézése csak véletlenségből esik egy időre, de sem közjogilag, sem az egyszerű józan ész és világos logika törvényei szerint nem tartoznak össze. Gróf Apponyi fentartotta az ő junktumját és báró Bánffy előzékenységet tanúsított, a mennyiben elfogadja a junktumot a két javaslat szentesítésére nézve.

Ezt az álláspontot képviselte br. Bánffy gróf

TÁRGZA.

Márczius 15.

Felolvasta Fejér Károly kir. járásbíró a Kézdi-Vásárhelyt 1898. márczius 15-én rendezett nemzeti ünnepélyen.

(Folytatás.)

E páratlan vér nélküli forradalomra 1848. április 11-ke tette fel a koronát.

Miután a forrongás Ausztria több tartományában, sőt Bécsben is kiüthött: a minden felől igénybe vett fejedelmi ház végre a magyar nemzet kívánságát is teljesítette. E napon jelent meg Ferdinánd király személyesen a Pozsonyban országosan összegyűlt rendek között, trónörökösai Ferencz Károly s ennek fia Ferencz József, mostani koronás királyunk kíséretében s az előbe terjesztett törvényjavaslatokat meleg hangú rövid beszéd mellett királyi jóváhagyásával szentesítette.

Igy szabadult fel a jobbágy, a földbirtok, miután a kiváltságos osztály százados jogairól önként lemondott; — alakult meg az első független magyar miniszterium, mondatott ki Erdély uniója Magyarországgal, a közterhek arányos hordozása, az urbér, robot, dézsma megszüntetése, az ősiség, az előleges cenzúra eltörlése, sajtó szabaddá tétele, a nemzetőrség felállítása s több új közigazgatási üdvös intézkedések behozatala.

E nagy reformok minden jogos igényeket kielégítettek, a szabadság, jogegyenlőség és kulturális haladás igényeinek is megfelelték. Mily nagygyá fejlődhetett volna azokkal! azóta Magyarország.

De a példabeszéd szerint nincsen öröm ürm nélkül.

Nem sokára hírek érkeztek Pestre a nemzeti-ségek zavargásáról, a szerbek és horvátok lázongásairól.

Először a pesti Radikal körben kiáltott fel br. Wesselényi Miklós: „Veszélyben van a haza, fel mindnyáján, a ki magyar! E szavak hatása alatt a kör körvényt nyújtott be a Miniszteriumhoz a lázadások elfojtása ügyében. Május 16-án ki is adta gr. Battyányi Lajos miniszterelnök kiáltványát a magyar néphez, felhívta a honfiakat a haza nevében, hogy a tízezer főből alakulandó nemzeti őrseregbe, mint önkéntesek álljanak be.

Az egész hazában, mint tűz terjedt el a nagy lelkesedés lángja. A ki látta, ha csak eszmélni tudott, soha sem felejtí el. A kapesok szétszakadtak, hiába való volt a feleség siránkozása, az anya keserve. A férfi elhagyta családját és beállott honvédeknek. A nagyobb gyermek szintén oda állott a verbungosok — toborzók — elé s követelte a felvételét a honvédek közé. S mikor elutasították, hogy gyenge a válla a puskára, akkor dobosnak ajánlkozott.

De lássuk egy községbe a verbungosok fogadtatását.

Azon örömhírre, hogy jönnek a verbungosok, a

község apraja-nagyja mindkét nemből az utcán vagy házuk előtt gyülekezve várakozott, némelyek ünnepies ruhában.

8–10 verbungos, (kávészín nadrágjuk két oldalán széles veres sujtás,) az elsőnek kezében szép háromszínű zászló, a Rákóczi induló mellett bevonul, kurjongatva s lelkesülten kiabálva: éljen a haza, éljen a szabadság, éljen az unió!

Majd a zene kissé szünetel, ekkor felhangzanak zene-kísérettel a verbungosok lelkesítő honfi dalai, felhangzik az unió nóta, melynek hangja most is fülembe cseng:

Melodráma.

Itt a zászló kezeinkbe!
Egy kívánság lengeti:
Legyen egy a két hazából,
Vész így meg nem döntheti.

Hogyha egyéért fog hevülni
Millió szívdobbanás,
S egybe forrunk, mint a szikla!
Ugy dicsebb nép nem lesz más.

Fel mindnyáján! hogy ha sergünk
Majd a vér mezőn kiáll,
Háromszín zászló alatt lesz
Vagy szabadság, vagy halál!

(A zene erősen magára.)

Ily lelkesítő nóta és zeneszó mellett szorroparoláltak az ifjak, nős vagy nőtlen férfiak a verbungosokkal, ezek azoknak fejébe nyomtak egy-egy honvéd esküt, sisakot, koncintva a hazáért, unióért üritettek nyíltan az utcán egy-egy pohár bort; majd tánczra

Badenivel szemben is. Utóbbi azonban, a kit egy turbulens kisebbség szorongatott, attól tartott, hogy a kiegyezési javaslatok a kvóta javaslat nélkül nem lesznek keresztülvihetők a reichsrathban, követelése fonákja daczára ragaszkodott a junktimhoz, melybe végre, a viszonyok által kényszerítve, jobb meggyőződése ellen, a magyar kormánynak is bele kellett egyeznie, nehogy az egész kiegyezést veszélyeztesse. Gróf Thun első ténye a junktim elejtése volt, mert az a fenforgó körülmények közt a tárgyalások meghiusulását jelenti. A junktimot báró Bánffy szándéka szerint fogadták el és az csupán a javaslatoknak a korona által való egyidejűleges szentesítésére redukálódik.

Most tehát másként áll a kérdés. A két kormány nem akarja a junktimot, míg az ellenzék itthon is, Ausztriában is, görösen ragaszkodik hozzá. A reichsrathban a német pártok a legélesebb obstrukcióval fenyegetnek az esetre, ha a kiegyezési javaslatok a kvóta javaslat nélkül kerülnek tárgyalás alá. Ott a kiegyezést úgy sem igen akarják, sőt a leghatározottabb visszautasítást jósolják neki; ha pedig be nem tartanak a junktimot, ez a kiegyezési javaslatoknak az osztrák reichsrath részéről való biztos elvetését jelentené.

Valljon minő állást fog e kérdéssel szemben elfoglalni a magyar ellenzék, nevezetesen a nemzeti párt? Osztrák ellenségeinkkel egyesülten fog-e működni és azok malmára hajtja a vizet, vagy pedig hazafias érzelmekkel meg fogja látni a magyarfalk magatartásában az ujjmutatást a saját eljárásának nézve és a szerint igazodik? Qui vivra, verra.

Polgári-leányiskola Kézdi-Vásárhelyen.

(Folytatás és vége.)

A székelynép közművelődési és közgazdasági jövőjére kiszámíthatatlan az az erkölcsi előny, mely a nőnem helyes irányú nevelés-oktatásáról származik, nem is számítva azt, hogy a magasabb fokú iskolázás hány, máskülönben elhagyott és származásánál fogva magasabb igényű szegény székelyleánynak nyújt biztos és tisztességes kenyérkeresetet is.

A kézdivásárhelyi és vidéki községi, egyházi és állami tisztviselőkre, különösen pedig az ottani kir. törvényszékre való tekintetből is, már régen okvetlenül fel kellett volna állítani ott egy állami polgári-leányiskolát, midőn a sokkal kisebb Brassó-megyének. ez idő szerint már két állami polgáris-

perdültek a körbe gyülekezett leányokkal; végül kiosztották ezeknek, szüleiknek s rokonaiknak kijáró bucsu-esőköket s még azon, vagy másnap indultak a verbungosokkal a haza szolgálatába...

Ez alatt a lázadás tovább terjedt s a kik eddig allatomosan szították a tüzet, majd nyíltan is felléptek.

Kossuth ajánlatára a Pestre már összegyűlt nemzet gyűlés, melyen az Unió kimondásával már az erdélyi képviselők is megjelentek, megszavazta a 200 ezer honvédet, ezek nagy részének alig jutott idő a katonai gyakorlatokra, de akkora erőt merítettek az igaz ügyből, akkora lelkesedést a hon-szeretetről s azon vészhiéből, hogy a haza veszélyben van: hogy leverse s kiűzze az ellenséget az országból s annak határán túl is, az a nagy muszka serget hívta segítségül az ország leigázására.

Vitéz, győzedelmes honvédeink a tulerőtől sem rettentek vissza. A haza veszélyben! Mindenkik, ki árulni nem akart lenni, a "haza megmentésére gondolt, működött szóval, tettel, írásban. Kossuth volt a lelke a honvédelem nagy művének. Ugy nem beszélt és szónokolt oly élesen és oly zengzetesen magyar, mint Kossuth Lajos. Kifáradhatatlanul városról-városra járt, lelkesített; — a szónoklat varázshatalmával nem zsoldos katonákat, hanem a haza megmentésére élet-halál harcra vinni kész hősokeket teremtetett.

(Vége következik.)

kolája van, egy Brassó városában és egy pedig Hosszúfaluban.

Kérjük tehát, hogy „nyuljon a hóna alá” fenkölt lelki közoktatásügyi miniszterünk ezen, a magyar korona területének délkeleti szögletébe szigetelt székelymegye mostoha körülmények között élő hazafias, tisztán magyar lakosságának és emelje kulturális intézményei által oly magasra, hogy köz-művelődési és közvagyonosodási ereje által kisugárzott fényét, a kárpátok, a havasok aljára szakadt kivándorlottak is megláthassák és az őket vagy utódaikat büvőkörebe visszavonzhassa.

Kézdi-Vásárhely város részéről, az erkölcsi előnyön kívül az ebből keletkező közgazdasági, tehát anyagi érdek is okvetlenül indokoltá teszi a nagyobb anyagi áldozatot is. Egy ottan felállított teljes négyosztályú polgári-leányiskola, évente több mint 30 ezer forinttal emelné közgazdasági forgalmát.

A tantestület 5—6 tagja körülbelül 5 ezer forinttal, 100 vidéki tanuló évi 150 frtjával — 15 ezer forinttal növelné a kézdivásárhelyi kereskedők és iparosok stb. évi bevétel többletét; továbbá, tekintetbe véve azt, hogy átlag minden tanulót havonta legalább egyszer meglátogat szülője vagy valamely hozzátartozója, 100 tanulót tehát ezerszer, midőn be-vásárlásait és egyéb szükségleteit végezve, átlag elkölthet minden szülő, minden alkalommal 10 frtot, tehát összesen 10 ezer forintot. Ide számíthatjuk a helybeli illetőségüket is, a kiket iskola hiányában egyebütt taníttatnának, minek költsége a városra gazdasági veszteséget képezvén, tehát az iskola után szintén bevételt képvisel.

A tiszta nyeresége tehát Kézdi-Vásárhely városának a körülbelül 30 ezer forint után, — tekintetbe véve, hogy sem iparos, sem kereskedő 20 százalékon alul nem dolgozik, sőt az elhasznált helyi termelésű ipartárgyakat és élelmiszereket ezeknek emelésben nyereségnek vehetjük, legkevesebb évi 6—8 ezer forintot tehető. Hány iparos és kereskedő család képes ezen jövedelemből magát ismételtlen fentartani, utánok megint mások, kik mindnyájan előbb-utóbb kivándorlásra lettek volna utalva. Kézdi-Vásárhelynek tehát a hozott áldozat, csak oly természetű lenne, midőn valaki a pénzét egyik zsebéből a másikba tenné át; s forgalma és adózó képességének emelkedésével még nyerne is rajta.

Lássuk most mibe is kerülne egy négyosztályú polgári-leányiskola évi fentartási költsége. Helyiség bérlete, felszerelés tőkájének kamata és szolgáló-járandósága együtt körülbelül 1000 forint. A tantestület tagjainak fizetése és dologi kiadások, fűtés, világítás, tisztogatás stb. összesen 5000 frt. Summa summárium tehát 6000 frtba kerülne egy IV. osztályú polgári-leányiskolának évi fentartási költsége.

Ha a város egyedül csak saját erejéből is áldozná teljes fentartási költséget, akkor is csak nyerne, a mennyiben saját polgárainak biztosítaná, — a mérhetetlen erkölcsi nyereségen kívül — a 30 ezer forintos évi forgalom jótékonyosságát, a melyből a fogyasztási és pótladók alapján, ha nem esordulna, hát esőppenne valami vissza közvetlen a város kasszájába is. Körülbelül 1000 frt a tandíjakból is bejőne, ha 10 frtos évi avagy 1 forintos havi összegekben állapíttatnék meg, — a szegényebb sorsu tanulók tandíját pedig a szervezendő „segély-alap” jövedelme fűdözhetné, mely célra a takarékpénztár 5000 frtja is fordítható volna.

Az állam, ha egyelőre át nem venné is az iskolát, még akkor is biztosan lehetne számítani 1—2 ezer frt évi államsegélyre, valamint a megyei „tan-alap” támogatására is, és így csak évi 3—4 ezer forint városi kiadásra redukálnék a mérhetetlen erkölcsi töké és az évi 30 ezer forintos közgazdasági forgalom többletének megváltása, az is az iskola fokozatos kifejlesztésével és nem egyszerre következne be.

A bentlakásra, az iskola vonzóbbá tételére, teljes benépesíthetése végett, okvetlenül szükséges volna, de annak költsége nem az iskola fentartót terhelné, mert annak a lehető legmérsékeltbben megszabott kiadásait a szülők ezer öremmel fűdöznék, míg egyes arra érdemes szegényebb sorsu tanulókról

legalább részben, szintén a gyűjtendő „segély-alap” fizethetne.

Lehetne még egy egyszerűbb megoldási mód is, — a törvény értelmében a tantárgyi különbözletek leszámításával, az elemi leányiskola V. és VI-ik osztálya és a polgáriskola I. és II. osztályával egyenlőnek tekintetik. Nem okvetlenül volna szükség tehát a polgári-leányiskola I. és II-ik osztályát is szervezni, hanem csak a III. és IV-iket, a midőn tanrendet úgy lehetne beosztani ezen két felső osztályban, hogy az elemi iskola tantárgyi különbözete pótolva legyen, a minthogy számosan vannak mindég a 3.-szentgyörgyi polgári leányiskolánál is, kik a teljes elemi iskola-élvégzése után, egyenesen a polgári leányiskola III-ik osztályába lépnek be és teljesen megállják helyüket. Így a fentartási költség is majdnem felére redukálnék.

Mint tőke-befektetés is mindenesetre volna Kézdi-Vásárhely városának olyan jövedelmező egy polgári leányiskola felállítása és fentartása, mint a tervezett városi vendéglő építése; — erre szükség nincsen, míg amaz közszükséget pótol. Engedje a város a magán vállalkozásnak a koresma építést, s gondoskodjék ellől sorban saját polgárai kulturális szükségleteiről. S.-Szentgyörgy város volt községe — most már állami polgári leányiskolájára és az ev. ref. Székely-Mikó-kollegium létesítésére több százezer forintot áldozott már, — illő, hogy K.-Vásárhely se maradjon e téren hátul.

Fontolják meg tehát a jubilláló takarékpénztár által felvetett magasztos eszmét Kézdi-Vásárhely város intéző körei és halogatás nélkül „üssék a vasat addig, a míg meleg,” addig a míg székely barát elemek intézik a magyarállam kulturális ügyeit, mert ha nem sietnek, félős, hogy el találnak késni vele.

Joós Imre.

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** A közoktatásügyi miniszter Butyka Vilmos, Kátó József és Butykáné Pál Róza okleveles tanítókat, illetve tanítónőt, a nagy-borsonyói állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónővé nevezte ki.

— **Népmozgalmi statisztika.** A kézdivásárhelyi anyakönyvi kerületben mult márczius havában 13 születés, 15 halál történt, házasság egy sem kötött. Az első évnegyedbe 39 születés, 45 halál és 4 házasság jegyeztetett be.

— **Választás.** A kézdivásárhely városánál megürlt főjegyzői állás április 5-én d. u. 3 órakor fog választás után betölteni.

— **Időjárásunk** végre egészen tavaszias jelöletet öltött. A nappalok melegek s az éjjeli fagyok kimaradtak. Szóval bekövetkezett azon idő, melyről a székely ember azt mondja, hogy bétall sem lehet a földből előretörő füvet visszaverni.

— **Vesztett kutya** járt e héten Kézdivásárhelyt, melyet sikerült azonnal kiirtani. Mivel a vesztettség hivatalosan konstátáltatott, a törvényszerű orbláratot 40 napra a hatóság elrendelte. Ezen idő alatt a kutyák elzárva tartandók, mert a kóbor ebek ki fognak irtatni.

— **A székely vasutak kiépítése.** A székelyföldi vasuthálózat egyik részét, a Brassó fölől a gyimesi határállomásig vezető vonalat tudvalevően még a mult évben kiépítették s átadták a forgalomnak. A hálózat többi része, s kivált a Szászrégentől Csikszeredáig menő vonal, előmunkálatai pedig már befejezésükhöz közelednek meg, hogy a magyar államvasutak igazgatósága még az idén munkába adhatja az egész vasutvonalat. Azután kerül majd sor az Udvarhelyből a Hargitán át Csikba vezető vonalra úgy, hogy az egész hálózat 1900-ig készen lesz. Hogy azonban Románia mikor építi meg a csatlakozó-vonalat, az meglehetősen bizonytalan.

— **A brassói rendőrség brutalitása.** A brassói rendőrségnek márczius 15-én az 1848-ik esztendő ötvenedik évfordulóját ünneplő magyarsággal szemben tanusított brutális föllépése alkalmából a lapokban többszöri közlemény jelent meg, a melyek egyebek közt azt is állították, hogy a rendőrség brutalitása és a katonaság indokolatlan igénybevétele következtében különösen a nők közül számosan megsebesültek és hogy a „Kr. Zeitung,”

a brassói zöld szászok lapja, azt írta a magyarság javára közbelépett főispánról, hogy a rendőrségnek kötelessége lett volna a „csöcselékkel” együtt őt is bekísérni. A lapok közleményeinek ezen idézett két részlete — mint értesülünk — nem felel meg teljesen a valóságnak. A rendőrség jelzett brutális föllépése miatt az akkor szolgálatot teljesítő rendőrközegek ellen Maurer Mihály brassói főispán által elrendelt vizsgálat folyamán ugyanis az tűnt ki, hogy sebesülés nem történt; mindazonáltal az illető rendőrközegek ellen, miután a vizsgálat eredménye másrészt azt a meggyőződést keltette, hogy azok hatáskörüket túllépték, a fegyelmi eljárás megindított. A mi pedig a „Kr. Zeitung” zöld szász-lap nyilatkozatát illeti, szóról-szóra így hangzik: „Wunderlicher Weise wurde der ehrgeizige Herr für seine staatsmännische Leistung nicht sofort verhaftet.” A „Kr. Zeitung” ellen azon cikkek miatt, a melyben ezen nyilatkozaton kívül a magyarság ellen is számos minősíthetetlen durva támadás foglaltatik, a megtorló lépések megtétettek és remélhető, hogy a magyar-gyűlöletre izgatással foglalkozó lap elveszi megérdemelt büntetését. A brassói rendőrség ügyével egyébiránt a brassói kir. törvényszék is kénytelen lesz foglalkozni, miután Hajdu István, egyike azoknak, a kiket március 15-én letartóztattak, bűnvádi följelentést tett hivatalos hatalommal való visszaélés miatt az illető rendőrközegek ellen.

— **A közönség figyelmébe.** Minthogy az 1898. évi II. t. cz., mely a munkaadók és munkások közötti jogviszonyt szabályozza, az 1898. év márcz. 1-én életbe lépett s minthogy a törvény végrehajtása iránt kiadott utasítás értelmében kötelesek a napszámok és munkások munkás igazolványait beszerezni, ezen úton is valamint a falragaszokon közzétett hirdetések alapján a polgármesternél az igazolványok ingyenesen megkaphatók.

— **Ritka alkalom kínálkozik** t. olvasóinknak szőnyegek, butorszövet, függönyök, ágy- és asztalterítők, takarók, lópokróczok rendkívül olcsó beszerzésére. Ugyanis az 1820 óta fennálló Joannovits Dóme hírneves cég (Budapest, IV. Gyógy-utca 3.) üzletét házlerombolás miatt augusztusban vaczi-utca 2. szám alál helyezi át s így a raktáron levő összes árukat mélyen leszállított áron árusítja. Ajánljuk a n. é. közönségnek, hogy e kedvező alkalmat ne mulassza el és szükségleteit e megbízható szőnyeg-üzletben fedezze.

— **Teljes üzletfelosztás miatt** rendkívüli alkalom nyílik ékszer, arany- és ezüst áruk, órák bámulatos olcsó beszerzésére a 30 év óta Budapesten, Kossuth Lajos utca 17. sz. alatt fennálló Benedek Gábor és Testvére ékszerész- és órák cégénél. A legdivatosabb ékszer, ezüstáruk, gyertyatartók, girandolok, tálak, kávé- és teás-készletek, mind 13 próbás ezüsből, továbbá valódi svájci órák minden elfogadható áron adtnak el. Ezüst evőeszközök grammja 5 és fél kr., teljes 12 fősze-ménynek való evőkészletek börtokban 150 ft és feljebb.

— **Orvosi szaktekintélyek** véleménye szerint a Keleti J. budapesti elsőrangú cég által gyártott és feltalált cs. és kir. szab. sérvkötők, orthopaediai gépek, mulábak, egyesenes tartók (ferdenövésűeknek) a legjobbak és a legmegbízhatóbbak. Keleti évek óta azon fáradozik, hogy ezen a téren a legkiválóbbat és legtekélyesebbet nyújtsa, a külföldet és a legelső klinikákat tanulmányozta, miért is a legmeglebbebben ajánlhatjuk e kitűnő specialistát az érdeklődőknek.

— **Kettős gyilkosság.** Diemár Emil székelyudvarhelyi másodéves joghallgató és Heteyi Lili végzett tanítónő Rikafalva és Bögöz községek közt, a bikfalvi réten, e hó 24-én egy fűzesben holtan találták meg. A fiatalok egymásra voltak borulva, keblüket megaludt vér borította s mellettük a sarjadt fűben revolver feküdt, a melyből több golyó hiányzott. Diemár Emil, aki mindössze csak husz évet élt még, fia volt Diemár Károly ottani királyi ügyésznek s a kolozsvári egyetemen hallgatta a jogot. Beleszeretett egy feltűnő szépségű, művelt fiatal leányba, Heteyi Lili végzett tanítónőbe s a szép leány viszonzta az előkelő, csinos, tisztességes fiatal ember szerelmét. Ismeretségük ezelőtt három héttel kezdődött. Különös, hogy viszonyukat és egybekelésüket egyikük szülői sem ellenezték és ők

mégis megváltak az élettől. Ennek az elhatározásnak okát maig sem tudja senki. Mindketten hagytak hátra leveleket, de ezekben a közelebbi okról egyik sem sem tett említést. Tegnap mult egy hete, március 20-án, egy vasárnapi napon egész váratlanul eltűnt a városból a jogász is, a tanítónő is. Mikor egy éjszaka elmult anélkül, hogy visszatértek volna, Diemár Károly kir. ügyész keresettni kezdte a családjá szemefényét. Mikor pedig az is kitűdött, hogy a tanítónő szintén odalett, Székely-Udvarhely uri köreiben egyébről sem beszéltek, mint a fiatalok eltűnéséről s mindenki tudakozódott a szűkevények után. Hir azonban a legszorgosabb kutatás dacára sem érkezett róluk mult hó 24-éig, amidőn egy kosárfonó a bikfalvi réti fűzesében egymásra borulva megtalálta őket. A hatóság emberei legott kimentek a helyszínére. Konstatálták, hogy a fiatal hölgy testén két golyó vert halálos sebet, míg a fiatalember életét már az első golyó kioltotta. Arra mutatnak a jelek, hogy a fiatal ember előbb a kedvesét végezte kis mikor haláláról meggyőződött, maga ellen fordította a fegyvert. Udvarhely város közönsége valóságos bucsujárást rendezett a véres dráma fiatal áldozatainak ravatalához s könyv-hullatás nélkül nem távozott onnan senki. — A fiatal emberben egy előkelő család sekat igéző tehetségű, korán elhunyt sarját, a leányban a város egyik elsőrangúságát sűrítették. Gazdag gyászompával, a város és környéke intelligenciájának s köznépének ezekre menő sokasága jelenlétben folyt le a temetés. Heteyi Lili csak az édesanyjának hagyott levelet. A levélben meghatóan kéri anyja bocsánatát s egyebek közt ezt írja: „Bocsásson meg jó anyám, hogy ezt tettem; de csak így lehetek Emilé.” Diemár Emil több levelet írt a halála előtt. Elbueszott ezekben atyjától, testvéreitől, barátaitól s kérését e pár sorban foglalta össze: „Ne bonyoljanak fel. Temessenek közös sírba...”

— **Szív és kéz.** Hogy az emberiség legnagyobb része mindenre jobb kezét használja, még az emberiség őskorából ered. Budde német tudós szerint ennek az az oka, hogy a szív a baloldalon fekszik. Az őskorban az ember élete folytonos harc-ból állt az állatvilág és embertársai ellen. A tapasztalás csakhamar megmutatta, hogy a szív sebe föl-tétlenül halálos és ezenkívül a megriadt embert szív-ének aggodó dobbanása nagyon is élénken emlé-keztette arra, hogy ezt a pontot védelmeznie kell. Az ember, ha mellét karjának előrenyújtása által védelmezni akarja, ezt önkénytelenül a baljával teszi. Ösztön és tapasztalat tehát egyformán arra utal-tak, hogy a szív különösen rászorult a védelemre és így a balkez lett a védő, miáltal a jobbkez tá-madásra és szabadabb mozgásra maradt fön. A har-czos balkezébe fogta a pajzsot, jobbába pedig a kardot vagy más támadó fegyvert. Így tehát a bal-kéz nyugodtan maradt, míg a jobb élénk tevékeny-séget fejtett ki és ügyesebb lett. Innen eredt az a szokás, hogy az ember minden aktív mozgulatra elő-szeretettel jobb kezét használja.

— **Dr. Johnsen,** híres orvos hagyatéka azon recept, mely szerint a Dr. Johnsen kenőcs készül. E szer használatának leírását ingyen küldi meg a Zoltán-féle gyógyszerár (Budapest, Széchenyi-ter) mindazon csúsz és községek betegeknek, kik ezimeket beküldik. Az elismerő levelek ezrei bizonyít-ják a szer páratlan csodás hatását.

— **Emberevés Európában.** Thun báró, a ki száz évvel ezelőtt Württemberg követe volt az orosz udvarnál, nagy különc volt. Kevéssel halála előtt az öreg diplomata azt a kívánságát fejezte ki, hogy szülőházájában, Pommerániában akar nyugodni. Hogy rokonainak, a kikre semmit sem hagyott, ter-hére ne essék, meghagyta, hogy holtestét darabol-ák föl sóba rakva togyék hordóba és az első hajó-val küldjék Pommerániába. Ez megtörtént, utközben azonban az éhes matrózok felbontották a hordót és félig meggették az elhunyt diplomatát, abban a hit-ben, hogy beszózt marhahúst esznek.

A t. hölgyközönségnek. Kik olcsó és izlós selyem, gyapju, tavaszi és nyári mosókörmét akarnak vásárolni, kérjük **Weiner Matyás** (Buda-pest, Andrassy-ut 3.) legnagyobb divatruházának legújabb mintagyűjteményét, melyet ingyen és bérmentve küldenek meg. **Fontos!** Megirandó, hogy mily minőségű és körülbelül mily áru szövet- vagy selyemmintá küldessék.

Idegenek forgalma.

Márcz. 17-től márcz. 22-ig.

Nemzeti szálló: Spitzer Mór raktárnok Gyula-falva, Brill Ignác utazó Broznicz, Fried Salamon utazó Budapest, Brust Lajos kereskedő Budapest, Wiener Nánán utazó Budapest, Kelemen Lajos tisztügyész S.-Szentgyörgy, Vittasok Károly kereskedő Bécs. Kuhn Fülöp kereskedő Kolozsvárt, Gáspár Albert utazó Brassó.

Millenium szálló: Horváth Mihály utazó Nagyvárad. Balási Lajos utazó Kolozvár. Schlézin-ger Albert utazó Kassa. Herczog Márkus utazó Bu-dapest. Depra Julius kőfaragó Brassó. Albert Dea-kinom utazó Braunsweig. Georg Atomer vállalkozó Brassó.

Szerkesztő üzenet.

Temetőben. Elég jó, de mi sajnálunkra, verset nem közlünk. Szíves üdvözlét.

Nyiltér*)

Foulard selyem 65 krtól

3 ft 35 krig meterenként — japáni, chinaistb. leg-ujabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fe-hér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 ft meterenként — a legdivatosabb szövés, szín és min-tázatban. **Privát fogyasztóknak** postabér- és vám-mentesen, valamint házhoz szállítva — mintákat pedig postafordultával küldenek.

Henneberg G. selyemgyűjteményei (cs. és k. udvariszállító) Zürichhen

Magyar levelezés. Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó

K Ö H Ö G É S,

rekedtség és elnyálasodás ellen a legjobb hatású szer a **RÉTHY-féle**

pemetefü-czukorka,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti, kapha-tó minden gyógyszerárban. Egy doboz ára **30 kr.** 5 dobozzal 1 ft 50 krtól bérmentve küld **RÉTHY BÉLA** gyógyszerész Békés-Csabán. Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláírásom látható.

Ó V Á S!

Van szerencsém a n. é. közönséget félrevezetések kikerülése végett figyelmeztetni, hogy k.-vásárhelyi **Papp Ferencz** fényképésznek e téren semmi névvel nevezendő **kitüntetései és oklevelei nincsenek**, sőt még saját műterme sincs.

Tisztelettel:

Bogdán Ferencz,
fényképész.

Nichter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentáll az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsöléséket alkalmaztatik köszvényénél, csúznál, tag-szaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölés-ekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerű háziszor**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban kés-letben van; főraktár: **Török József** gyógyszerész **Budapest.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosan legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkáro-sodni, az minden egyes üveget „Horgony” véd-jegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

*) E rovat alatt közlöttéért felelősséget nem vállal a szer

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kovásznán

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágban elvállalok.

Rendelés minden nap reggeltől estig

Dr. Morvay István

25 52—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

Eladó butorok.

Többféle jó karban levő szoba butorok és konyha-edények, elköltözködés miatt, eladó.

Ertekezni lehet Baka Lajossal szemben **Gál Ignác**-nál, K.-Vásárhelyt.

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók

A Budapesten Andrássy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön csak olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával s a Mauthner névvel jelezve úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

28 14-17

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legsolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 ftól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőny-tartók, tükrök, toleitt-asztalok, lószőr és tengerifü matraccok, és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 ft. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matracczal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

(88 40-100)

7 9—*

K á v é

közvetlen behozatala.

A legnemesebb fajokban mélyen leszállított árak mellett. Szétküldés 5 kilós csinos zsákokban teljes elvámolva és bérmentesen szállítva az ország összes postafőállomásaira.

	kiloja
Santos természetes, tisztított, igen jó ízű	1.25
Rio láve nagyon szép, jó ízű s igen ajánlható	1.40
Salvadore igen erőteljes, kiadó, tiszta ízű	1.50
Nyugatindiai finom, egyenlő apró szemű, zamatos	1.60
Guatemala finom, igen szép erős	1.65
Jamaikai kiváló finom faj, igen jó ízű erőteljes	1.80
Portorico finom, közepes szemű, világos	1.80
legfinomabb, erős, nagyszemű	1.85
Ceylon igen nemes faj, nagyon erős	1.95
Kék jáva egész nagy szemű különlegesség	2.10
Cuba apró szemű, finom	1.65
közepes szemű, finomabb	1.80
Cuba nagy szemű, még finomabb	1.95
Cuba egész nagy szemű, legfinomabb	2.10
Arany jáva valódi, sárga, zamatos enyhe ízű	1.90
Mocca, valódi arabiai, apró szemű	1.95
Gyöngy nagyon szép, igen finom faj erős	1.75
Gyöngy nagyszemű legfinomabb, nagyon erős	2.10

A kávék kiválasztására különös gondot fordítok és a legolcsóbb fajt is egészen nyugodtan ajánlhatom s felelek azoknak tökéletes jóságáért.

Mivel üzletem szigorúalapelve a szolid, igazságos és lelkiismeretes vezetésem alapszik, így bízom a tisztelt közönség szíves támogatásában, hogy b. rendelményeivel a Triesti, Hamburgi és Altonai csövek helyett inkább engem tisztel meg.

Levelezéseknél pontos címet és az utolsó posta megjelölését kérem.

GÁL JÁNOS Fiume

Kola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Nv. Ifj. Jancsó Mózesnél K. Vásárhelyen.

ÚJ VILÁGÍTÁS! TÜNDÉRIES FÉNY!

ELECTRA

gázfejlesztővel, mely felülmúl minden eddigi világítószeret, fénye a vilánnal azonos, de sokkal kellemesebben hat a szemre.

TELJESEN VESZÉLYTELEN ÉS MINDEN

EDDIGI KÉSZÜLÉKET FELÜLMÚL,

melynek folyton üzemel, kávéházak, vendéglők, szállodák és magánlakások világítására igen alkalmas.

Kitünő működésért jótállok.

Ezen legjobbnak elismert készülék költségvetésével kívánatra készséggel szolgálók.

Továbbá ajánlom gőzerőre berendezett nyomdám t, a hol minden fajta nyomdai munkákat, úgymint: könyveket, folyóiratokat, körleveleket, meghívókat a legegyszerűbb kiállítástól a legdiszesebbig lehető legjutányosabb árban elvállalok; továbbá figyelembe ajánlom úgy a községi előljáróknak, valamint ügyvédeknek és magánosoknak a részükre szükségeltető nyomtatványok nagy raktárát.

Kiváló tisztelettel:

IFJ. JANCsó MÓZES,
nyomdatulajdonos.

Levelezéseknél pontos címet kérek.

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában felvétetnek.